

101003

Hvem var best?

Vi skal i dag ta for oss en sammenligning mellom A-ordfører i Trondheim i 1940 som ble påskjønnnet fordi han var en «god» nordmann og h.r. advokat Albert Wiesener som ble straffedømt fordi han var en «dårlig» nordmann.

Ivar Skjånes var ordfører i Trondheim. I Adresseavisen 10/4-40 står det: «I løpet av formiddagen ordnet Trondheim kommune med innkvartering av ca. 1200 tyskere i byen. Staben skal bo på hotell Phoenix».

Tre dager senere finnes en takkeannonse fra den tyske kommandant i Trondheim, oberst Weiss. Han takker bl.a. sivile myndigheter for «forståelse og stor imøtekommenhet, noe jeg ved denne anledning erkjenner».

At ordfører Skjånes var medlem av den såkalte Sentralkomite som rekrutterte flere tusen arbeidere til utbedring av Værnes flyplass er så kjent at jeg behøver ikke å gå nærmere inn på det. Utbedringen av Værnes gikk utrolig raskt og som Willy Brandt skriver i «Krigen i Norge II», side 122: «Etter at basene kunne utnyttes fullt ut spilte de tyske flyene en større rolle og fikk voldt betydelig skade blant allierte krigsskip og transportfartøyer».

Betydningen av å få bruke Værnes som base for forsyninger til general Dietl fremgår av generalens egen beretning. Her står det bl.a.: «Gjennom luften måtte vi få ammunisjon, utrustning, delvis også forpleining, kort sagt alt en troppestyrke trenger for å eksistere. Dessuten hadde flyvåpenet til oppgave å holde de plagsomme fiendtlige krigsfartøyer i sjakk, som vi ikke selv kunne bekjempe med artilleri. Ennå et tredje punkt må nevnes: «Vi manglet artilleri, og derfor måtte flyvåpenet erstatte artilleriet. Lavtgående bombefly angrep troppekonsentrasjoner, batterier, trafikken på veiene og erstattet derved til en viss grad det artilleri vi manglet».

Som meget kjent ble ingen av Sentralkomiteens medlemmer straffet for sin utrolig verdifulle bistand til fienden. Ordfører Skjånes ble tvert imot påskjønnnet med stillingen som fylkesmann i Nord-Trøndelag.

Den «dårlige» nordmann, advokat Wiesener, ga aldri Tyskland bistand av militær verdi. Han innskrenket seg til meningsytringer som noen mislikte, men gikk neppe så langt som biskop Berggrav. Advokaten var en redelig mann og «omstilte» seg ikke slik som biskopen. Etter okkupasjonen ble advokat Wiesener idømt flere måneders fengsel.

Advokat Wiesener var forsvarer i ikke mindre enn 124 saker for tysk krigsrett og 14 saker for særdomstolen. Ifølge Aftenposten nr. 129 (morgennr.) 17/3-48 uttalte retten:

«Retten yter ham full anerkjennelse for hva han utrettet både som jurist og menneske. Han gikk inn for sine klienter med store samvittighetsfullhet og uegennytte. Det er ikke tvil om at han på det område har gjort en større innsats enn noen annen nordmann.»

Jeg tror det er mye i det som beskrives i et fransk ordspråk: «Loven er som edderkoppens spinn, rovfuglene går igjennom, men fluene blir hengende.»

John Sand

HD 28/11-91